

Dílo Filangieriho

Guberniální rada pan Schröter byl zároveň i revizorem knih. V roce 1799 za mnou přišel:

„Přicházím v záležitosti na výsost nepříjemné. Odeberu vám díla Filangieriho.“¹¹⁸

Sejmul jsem osm svazků a beze slova mu je podal.

„Dílo je na listině zakázaných knih. Má se odevzdat v kanceláři. Až budete propuštěn, zase si je vezmete.“

„Jak je vůbec možné Filangieriho zakázat?“ – zeptal jsem se, „když ho Sonnenfels/¹¹⁹ stále tak velebí?“

„Ach, můj pane“ – povídá Schröter, „věci zacházejí už tak daleko, že je na indexu dokonce Eckhartshausenova modlitební kniha Gott ist die reinste Liebe.“¹²⁰

„Té škoda není“ – zvolal jsem.

„Ba našel se už dokonce kdosi, kdo navrhl, aby se zakázaly Plutarchovy Životopisy.“¹²¹

„Ujišťuji vás, pane guberniální rado“ – povídám, „že ten, kdo to navrhl, nebyl zdaleka takový blázen, jak se zdá. Nejlepší ze všeho by bylo spálit všechny řecké i římské klasiky a veškeré dějiny až po dnešní časy. Teprve pak by mohla nastat vítaná obroda.“

Schröter mi právě v té chvíli sevřel s láskou levou ruku zrovna tam, kde jsem měl kruh od pout. S hlubokým povzdechem pak opustil mou celu.

Tato příhoda mi připomněla jinou. Na Budíně jsme dosti dlouho neměli svoje knihy. Jeho Excellence Pál Almásy tam dal poslat všelijaké cestopisy tištěné v Opavě. Mně přinesli knihy o Turecku. Byly tam mědirytiny se scénami mučení. Klasiky jsem se zpočátku žádat neodvážil. Dal jsem si tedy koupit dva svazky Winckelmannových Geschichte der Kunst.¹²² Cenzor to povolil.

„Pane kapitáne,“ – povídám Novákovi, „jakou jste mi to vy a pan cenzor povolili k čertu knihu? Jen si tady ty řádky přečtete: Proč se nyní nemůže umění pozvednout tak, jako za Řeků? – Neboť tam, kde není svobody, kde je vládcem král, tam se géniům křídla vždycky přistřihují...“ – Nováka takové věci nevzrušovaly. Byl to dobrák, ale člověk lehkomyšlný. Vesele si žít a jít si životem, to mu stačilo.